

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

3 februari 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de inplanting van mestverwerkingsinstallaties

Vraag om uitleg van de heer Joachim Coens tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de inplanting van windmolens in Vlaanderen

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 3 februari 2000

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.06 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de inplanting van mestverwerkingsinstallaties

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vertriest tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de inplanting van mestverwerkingsinstallaties.

Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, naar aanleiding van de discussies inzake het MAP is duidelijk gebleken dat mestverwerking een belangrijk element zal zijn om het probleem van de waterverontreiniging op te lossen. Er staan allerlei uiteenlopende verwerkingsinitiatieven op til, zowel kleinschalige als grootschalige. Als we een snelle mestverwerking willen, dan moeten we snel tot inplantingen overgaan. Uiteraard is het niet de bedoeling dat daarvoor de ruimtelijke kwaliteit wordt aangetast. Grootschalige mestverwerking heeft immers een grote impact inzake de mobiliteit, er is niet alleen de aanvoer maar ook de afvoer van het eindproduct, enzovoort.

Mijn vraag wordt ook ingegeven door de concrete situatie waarbij men mestverwerking wil opstarten in landbouwgebieden. Dit lijkt me zeker voor de grootschalige verwerking geen gelukkige keuze. Mijn vraag is dan ook op welke termijn de minister kan bevestigen waar welke mestverwerking zal worden ingeplant. Welke criteria zullen worden gehanteerd ? Is het niet aangewezen een aantal procédés in de havengebieden in te planten ? Zo

kan men met het oog op export efficiënt te werk gaan inzake lokalisatie en verwerking.

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Vertriest. Misschien moet de zaak een beetje worden opengetrokken. Er zijn niet alleen problemen met de mestverwerking, maar ook met de composteerinstallaties of de installaties voor groenverwerking, en met de afvalverwerkingsprocédés in het algemeen. In die zin lijkt het me interessant de vraag van mevrouw Vertriest in een ruimere context te bekijken.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : De inplantingsplaats van mestverwerkingsinstallaties moet goed worden gekozen en gebeurt mijn inziens best in overschotgebieden. Uiteraard moet dat omwille van de mobiliteit ook een centrale plaats zijn. Men moet rekening houden met de bereikbaarheid voor zwaar transport van en naar die installaties. Dichtbevolkte centra kunnen daarbij best worden vermeden. De hinder voor de omgeving moet minimaal worden gehouden.

Het aantal en de inplantingsplaats zal mee worden bepaald in de task force van de Vlaamse overheid. Dat zal een multidisciplinaire aanpak vergen. Daarbij is het belangrijk te weten welke types mestverwerking operationeel zullen worden, de hoeveelheid en schaalgrootte van die types, en de toekomst van de mestverwerking op het bedrijf zelf. De VITO-studie over de beste beschikbare technologie kan mijns inziens richtinggevende elementen aanreiken.

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : Het verheugt me dat de heer Matthijs suggereert mestverwerkingsinstallaties te vestigen op die plaatsen waar er een mestoverschot is. De vraag is natuurlijk of dit mogelijk is. Indien men immers algemene criteria vastlegt, is het niet evident om die per regio, afhankelijk van het al dan niet bestaan van een groot mestoverschot, verschillend toe te passen.

Anderzijds zou het niet verstandig zijn om alleen omwille van de mobiliteitseffecten, mestverwerkingsinstallaties in te planten in gebieden die geen eigen mestoverschot hebben. Het risico bestaat natuurlijk dat, als men wanhopig naar gebieden begint te zoeken, men het gekste eerst neemt. Ik wil de minister dan ook vragen of hij een juridische mogelijkheid ziet om dergelijke criteria vast te leggen.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : De minister van Leefmilieu heeft vorig jaar reeds gezegd dat ze op de hoogte is van het probleem en het zou bespreken met de minister van Ruimtelijke Ordening. Is er in dit verband al overleg geweest ?

Sommigen pleiten ervoor mestverwerking hoofdzakelijk toe te passen in overschotgebieden. Moeten die bedrijven dan niet worden beschouwd als para-agrarische bedrijven ? Het grootste probleem waarmee we zullen worden geconfronteerd, is immers de mobiliteit. In dit opzicht bieden para-agrarische bedrijven meer mogelijkheden.

We stellen vast op het terrein dat hier en daar al wordt geëxperimenteerd met kleinschalige bedrijven. Kan een landbouwer mest van zijn bedrijf verwerken in zijn eigen bedrijf ? Het is ook heel waarschijnlijk dat een aantal landbouwers gaan samenwerken. Zo kunnen een tiental landbouwers een installatie opzetten in coöperatief verband, in een van die tien bedrijven. Is dat mogelijk binnen de landbouwzone ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Een ambtelijke werkgroep met vertegenwoordigers van de administraties van ALT, Aminal, Arohm, OVAM, VLM en VCM, heeft in de loop van 1999 een nota uitgewerkt met een ruimtelijke visievorming over locaties voor mestbewerkings- en mestverwerkingsinitiatieven in Vlaanderen. Het is mijn bedoeling om deze nota binnenkort, in samenspraak met de minister van Leefmilieu, voor te leggen aan de andere

leden van de regering. Dit zal waarschijnlijk gebeuren in de periode rond Pasen.

In deze nota wordt uitgegaan van de geografisch gespreide behoefte aan mestbewerkings- en verwerkingsinitiatieven in Vlaanderen. Vervolgens wordt voor bedrijfsgebonden kleinschalige en grootschalige initiatieven aangegeven hoe de ruimtelijke uitgangspunten uit het RSV stelselmatig kunnen worden geconcretiseerd met het oog op de realisatie op het terrein. Rekening houdend met de dringende behoefte aan grootschalige initiatieven tracht men in deze nota de locaties te beperken die vanuit ruimtelijk oogpunt in aanmerking kunnen komen voor de inplanting van dergelijke initiatieven.

Mits instemming van de Vlaamse regering kunnen in een volgende stap concrete terreinen worden gezocht. Die kunnen uiteindelijk in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen of gewestplannen worden vastgelegd. Mijn administratie maakt nu de oefening op het niveau van grootschalige initiatieven. Een aantal van die reeds werkende voorbeelden zijn u zeker niet onbekend, zoals de MAV in Gent. Indien het de bedoeling is om dit uit te breiden, zou het misschien best zijn om als Vlaamse regering het initiatief te nemen en op voorhand aan te duiden op welke plaatsen die mogelijkheid bestaat.

Bij de selectie van locaties voor grootschalige mestbewerkings- en -verwerkingsinitiatieven is ook rekening gehouden met de mogelijke export van verwerkte mest. Dit heeft geleid tot het positief beoordelen van een aantal locaties in zeehavengebieden, waarbij de afvoer van het restproduct per schip gebeurt. De MAV in Gent is ook hiervan het beste voorbeeld.

We moeten hierbij in het oog houden dat de mogelijke clustervorming van mestverwerking met andere afvalverwerkingsinitiatieven niet zo groot wordt dat de verdere ruimtelijke groei van de zeehavengebonden activiteiten in het gedrang komen. Als we een grootschalig initiatief best in een zeehavenzone lokaliseren, moeten we er tegelijkertijd voor zorgen dat die zone geen grote afvalsite wordt. Een aantal van die afvalverwerkende activiteiten zijn niet zeehavengebonden. Dit zou bijgevolg neerkomen op onrechtmatig gebruik van de zeehavenzone.

Grootschalige mestverwerkingsinstallaties horen thuis op een gemengd regionaal bedrijventerrein of op een specifiek regionaal bedrijventerrein voor afvalverwerking en recyclage. Al dan niet specifieke

Van Mechelen

ke regionale bedrijventerreinen horen op hun beurt thuis in de economische knooppunten, namelijk de stedelijke gebieden, de gemeenten in het economisch netwerk van het Albertkanaal en de specifieke economische knooppunten. De afbakening van nieuwe regionale bedrijventerreinen in grootstedelijke en in regionaal-stedelijke gebieden en in de gemeenten van het economisch netwerk van het Albertkanaal, behoort tot de bevoegdheden van het Vlaams Gewest. Dit zal dan ook gebeuren via een gewestplanwijziging of via een wijziging van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. De afbakening van nieuwe regionale bedrijventerreinen in kleinstedelijke gebieden en in specifieke economische knooppunten gebeurt op het provinciale niveau.

Bij het creëren van een aanbod aan regionale bedrijventerreinen voor afvalverwerking en recyclage moet men ook de geografische spreiding van de afvalproductie in stedelijke gebieden en zeehavens in de afweging betrekken. Een ander bijkomend element in het kiezen van een bepaalde locatie is de combinatiemogelijkheid met activiteiten die gebruik kunnen maken van de bij de mestverwerking vrijkomende afvalwarmte. Ik geef hierbij opnieuw het voorbeeld van Gent, waar de tot elektriciteit omgezette energie uit de mestverwerking door de plaatselijke elektriciteitsmaatschappij wordt angewend bij het ochtendlijke opstarten van de activiteiten in de Gentse zeehaven. De mestverwerking levert op die wijze een aanzienlijke bijdrage aan het opvangen van piekmomenten in de energienoden.

We moeten inderdaad ook de nodige aandacht hebben voor de volledige problematiek van de afvalverwerking. Het kabinet van minister Dua is hiervoor het best geplaatst. We kunnen uit onze ervaringen met grote composteringsinstallaties concluderen dat deze installaties een belangrijke meerwaarde hebben vanuit het oogpunt van het milieu, maar dat ze tegelijkertijd hinderlijke bedrijven op zich kunnen worden. De inplanting van die bedrijven moet dan ook zorgvuldig worden overwogen. De heer Malcorps, thans niet aanwezig, heeft hierover tijdens de voorbij vier jaar heel wat vragen gesteld en interpellaties gehouden.

De heer Matthijs heeft gewezen op de noodzaak van goede locaties in overschotgebieden. Het zou evenwel onverstandig zijn om die grootschalige installaties in open gebieden in te planten. De bereikbaarheid is daarentegen essentieel. Het verhaal van de inplanting te Oudenburg, vlakbij Oostende,

en de daarop gerezen vragen rond de bereikbaarheid zal iedereen wel bekend zijn.

Ik denk dat mijn opsomming van de drie mogelijkheden de vraag van de heer Tobback heeft beantwoord.

De heer Van Looy heeft gevraagd of het mogelijk zou zijn om bepaalde initiatieven als para-agrarisch te classificeren. Dit kan voor bepaalde kleinschalige initiatieven worden overwogen. De samenwerking tussen landbouwers kan belangrijk zijn, zeker indien we het transport van mest willen beperken. Mestverwerking komt uiteindelijk neer op het ontwateren ervan. Honderden kilometers rijden met een last die voor 90 percent uit water bestaat, biedt dan ook weinig voordelen. Als ik me niet vergis is één specifieke boerenorganisatie vrij actief bezig met een bepaald procédé dat die ontwatering wil maximaliseren. Dit zou een meerwaarde betekenen op het vlak van de mobiliteit. Ik ben dan ook bereid om te onderzoeken in welke mate kleinschalige initiatieven als para-agrarisch kunnen worden beschouwd.

Ik was op dinsdag 25 januari 2000 door minister Dua uitgenodigd om de problematiek van de mestoverschotten in gezamenlijk overleg aan te pakken. Minister Dua wil hierbij een driesporenbeleid voeren. De eerste stap in dit beleid zou bestaan uit het aanpakken van het probleem aan de bron. Het gaat hier dan uiteraard om de veevoedertechnieken. Het veevoeder moet arm aan nutriënten worden gemaakt en een aantal kwantiteiten dienen te worden afgebouwd. De tweede stap betreft de oordeelkundige bemesting. De derde stap, tenslotte, betreft de mestverwerking als dusdanig.

Dit laatste spoor verdient ook volgens minister Dua alle aandacht. Daarom heeft ze beslist om een task force mestverwerking op te richten, ten einde milieuverantwoorde mestverwerkingstechnieken alle kansen te geven. Minister Dua heeft mijn kabinet gevraagd hieraan mee te werken, voornamelijk in het kader van het afleveren van milieu- en bouwvergunningen. De eerste vergadering van deze task force heeft plaatsgevonden op dinsdag 1 februari, om 13.15 uur op het kabinet van minister Dua. Ik beschouw dit als een actief opstarten van een overleg dat uiteindelijk, zoals in de richtnota van 1999 duidelijk is vermeld, tot het bepalen van een concreet standpunt moet leiden.

Het vinden van een evenwicht tussen grootschalige en kleinschalige initiatieven is zeer belangrijk. Wanneer het gaat om grootschalige initiatieven,

Van Mechelen

moeten wij als overheid onze verantwoordelijkheden voor de gewestplannen opnemen. Wat de kleinstedelijke gebieden rond het Albertkanaal of economische knooppunten betreft, kan de provincie initiatieven nemen. Indien men hiertussen nog een andere categorie probeert te ontwikkelen, kunnen die initiatieven nog steeds een invulling vinden bij het opstellen van een BPA. Dit moet dan uiteraard wel in overleg met de betrokken gemeenten gebeuren.

Ik wil geen enkele oplossing uitsluiten. Ik behoor tot de believers. Ik denk dat de mestverwerking een belangrijk element is bij het te lijf gaan van het nitratenprobleem in Vlaanderen.

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback : De minister heeft mijn vraag niet echt beantwoord. Ik ben wel tevreden met zijn opdeling in grootschalige en kleinschalige initiatieven. Ik ben het eens met de minister wanneer hij stelt dat grootschalige initiatieven in de regionale bedrijvenczones horen. Toch zou ik hierbij een bedenking willen formuleren.

Als men de kleinschalige initiatieven als para-agrarisch wil omschrijven, moet men wel goed opletten dat die kleinschalige initiatieven ook kleinschalig blijven. Het kan niet de bedoeling zijn om te eindigen met 95 kleine fabrieken naast 95 grote varkenswekerijen.

Ik heb evenwel nog geen antwoord gekregen op mijn eigenlijk vraag. Men vindt in heel Vlaanderen regionale bedrijventerreinen. Dit geldt ook voor de economische knooppunten. Aan de hand van dat criterium kan men perfect een mestverwerkingsinstallatie inplanten in het Pajottenland of Limburg, waar men bij wijze van spreken nauwelijks een varken vindt. Ik heb dus tot nog toe nog geen bevredigend antwoord gekregen op de vraag over die regionale beperking tot overschotgebieden.

Minister Dirk Van Mechelen : Men zal daar natuurlijk een economische logica volgen. Ik neem aan dat iemand die investeert in de bouw van een dergelijke installatie – want het is nog steeds de bedoeling om dat niet te subsidiëren – gaat zoeken waar zijn klanten zitten. Ik neem aan dat hij zal zorgen voor een optimalisatie van de exploitatie en er waarschijnlijk geen tientallen kilometers van verwijderd zal zitten.

Ik vervolledig mijn betoog. Er is het probleem van de aanvoer en dat van de afvoer. Bij de economische afweging zal men moeten berekenen wat het belangrijkste is. MAV heeft duidelijk gekozen voor de Gentse zeehaven omwille van de optimale afvoer. Mestverwerking gaat gelukkig gepaard met het omzetten van warmte-energie in elektriciteit. Het biedt natuurlijk kansen indien men zich op een plaats bevindt waar men zijn overtollige elektriciteit onmiddellijk kan afzetten. MAV levert dus de elektriciteit voor het opstarten van de Gentse zeehaven. Terzake moet er dus een afweging gebeuren. Ik herhaal nogmaals dat de Vlaamse regering in een volgende stap zal onderzoeken waar concrete terreinen kunnen worden vastgelegd om daaraan tegemoet te komen. We zullen dit doen via een gewestplan, wat natuurlijk betekent dat wij de verantwoordelijkheid gaan nemen voor echt grootschalige initiatieven. U weet dat dit in het verleden ooit anders is geweest.

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Ik meen begrepen te hebben dat het de bedoeling is om op een bepaald ogenblik te gaan specificeren welke bedrijvenczones voor welke doelstellingen bestemd zijn. Mag ik begrijpen dat wat u zonet zei dit bevestigt ?

Minister Dirk Van Mechelen : Natuurlijk. Samen met de minister van Leefmilieu ben ik voorstander van een soort milieuparken op bepaalde plaatsen, waar men een integratie heeft van hinderlijke activiteiten. Verder wil ik terzake uw aandacht vestigen op de nieuwe procedure die op 1 mei van start gaat. Wanneer men een gewestplan maakt in functie van een dergelijke opdracht kan men daardoor meteen de bouwvergunningsprocedure opstarten in hetzelfde openbaar onderzoek. Zo is er sprake van een enorme tijdwinst. In het andere geval is er sprake van een procedure van bijna anderhalf jaar, zodat er een funeste hypotheek wordt gelegd op de realisatie van de mestverwerkingsinstallaties. Wat mij betreft moeten we terzake de efficiëntie niet uit het oog verliezen en trachten duidelijke afspraken te maken. Het feit dat het gaat om regionale bedrijventerreinen van algemeen belang wil ook zeggen dat de regionale overheid een belangrijke rol zou kunnen spelen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Joachim Coens tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de inplanting van windmolens in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Coens tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de inplanting van windmolens in Vlaanderen.

De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag heeft ook te maken met de inplanting van infrastructuur in ons Vlaamse landschap. Het is geen nieuwe vraag : ik heb ze vroeger ook al eens gesteld aan uw voorganger, minister Stevaert. Toen was er een ambtelijke werkgroep bezig met het probleem. Ik kom nu terug op die vraag, daar de vragen op het terrein steeds groter worden en daar de regering recent besliste dat 3 percent van de energie hernieuwbaar moet zijn tegen 2004. Oorspronkelijk had minister Van Rompuy deze einddatum vastgelegd op 2010. Dat is dus een versnelling ten opzichte van de oorspronkelijke datum.

Een van de belangrijkste mogelijkheden voor hernieuwbare energie zijn de windmolens. De berekening hangt natuurlijk af van de vraag of men drie percent van de productiecapaciteit of drie percent van het jaarverbruik bedoelt. Er is immers een verschil tussen 3 percent van het verbruik en het omzetten naar een capaciteit die aanleiding geeft tot 3 percent van het verbruik. Uiteindelijk is 59 percent van de totale energiec capaciteit benut. Als men het heeft over 3 percent van het verbruik, dan moet men eigenlijk nog een veel grotere productiecapaciteit hebben om dit rendement te behalen. Het rendement van kernenergie bedraagt 93 percent, dat van andere energieën ongeveer 40 percent.

Volgens mijn berekeningen heeft Vlaanderen momenteel een capaciteit van ongeveer 10.000 megawatt. 3 percent daarvan komt neer op 300 megawatt. Stellen we dat het vermogen van een turbine 1,7 megawatt bedraagt, dan gaat het over 176 windmolens. Heeft men het echter over capaciteit en niet over verbruik, dan gaat het over 265 windmolens. Niet alles zal weliswaar met behulp van windenergie moeten gaan, maar we moeten toch rekenen dat er in de periode tot 2004 ongeveer 200 turbines zullen moeten komen. Het gaat dan over turbines van 85 meter hoog, wat niet gering is.

De vraag rijst dus waar we die molens gaan inplanten. Er bestaan een aantal objectieve criteria voor de efficiëntie van het geheel, namelijk de windcriteria, op basis van het windplan. Verder hoop ik niet dat de aanvrager een rol speelt. Dat zal wel niet, hoewel diverse aanvragers op zoek zijn naar dezelfde locaties en het dus dringen zal worden.

De belangrijkste vraag gaat echter over de ruimtelijke ordening. Destijds heeft een ambtelijke werkgroep zich daarover gebogen. Tot welke conclusies is die gekomen ? Met welke rand- en vestigingsvoorwaarden houdt men rekening ? Over welke zonering op het gewestplan gaat het ? Kan dit al dan niet in agrarisch gebied ? Is er een planologische vereiste ? Moet men dit omzetten tot een ander planologisch gebruik, zoals industriegebied ? Hoe zit het met de invulling van de open ruimte, met het vogelrichtlijngebied, met natuurgebieden ?

Vroeger had men het criterium van de lijninfrastructuur. Nu is de ene lijninfrastructuur de andere niet : er zijn harde, maar ook zachte lijninfrastructuren. De ene autosnelweg heeft New Jersey-elementen, grote lichtbakens en geluidsmuren. De andere is gewoon een zachte inname van het landschap, zonder middenberm, behalve dan een wijde grasvlakte. Moet dit dan ook als een harde lijninfrastructuur worden beschouwd ? Bijkomend is er de vraag waarlangs de energie vanuit die windmolens gaat vertrekken. De keuze voor boven- of ondergrondse kabels heeft immers ook een weerslag. Het is eveneens bekend dat er vogels sneuvelen in die windturbines. Men moet dus ook de aanvliegroutes van vogels bekijken.

Mijnheer de minister, welke criteria worden er gehanteerd ? Wordt er een planologische benadering gecreëerd, in die zin dat er bepaalde vereisten zouden bestaan inzake gewestplan of invulling op lokaal vlak, via een BPA of wat dan ook ? Een veel gestelde vraag is wie uiteindelijk de vergunningsbevoegdheid heeft : het Vlaams Gewest of de gemeente ? Als men dan nog bedenkt dat er een aantal veiligheidscriteria moeten worden gehanteerd – minstens 1 kilometer van woonkernen blijven en 300 meter van woningen – en dat er een windsnelheid van minstens 5 meter per seconde nodig is, dan zijn dit toch heel wat randvoorwaarden. Welke randvoorwaarden en vestigingscriteria zal Ruimtelijke Ordening hanteren ?

De voorzitter : De heer Geraerts heeft het woord.

De heer Jean Geraerts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, ik moet de heer Coens bijtreden. Ik vind zelfs dat hij het nogal positief bekijkt. Ik beschik over studies waaruit blijkt dat het rendement van dergelijke windmolens in Hasselt slechts 11 percent bedraagt van een normaal maximaal vermogen. Blijkbaar is er weinig wind in Hasselt. In de commissie voor Energie heeft men vandaag beslist dat men zal bekijken welke hernieuwbare energie men gaat gebruiken : windenergie, warmtekrachtkoppeling of krachtcentrales binnen de diverse sluizen op de kanalen, zoal minister Stevaert onlangs nog voorstelde. Daar bestaat dus nog discussie over, en in die discussie is nog niets beslist. Toch zou er bijvoorbeeld al sprake zijn van het verstrekken van een bouwvergunning voor drie windmolens, die toch een aanzienlijke impact hebben op het Hasseltse landschap. Ik wil de minister dan ook vragen of men niet te vlug is begonnen met de installatie van windmolens zonder zeker te zijn hoe men de energiekwestie zal aanpakken. Men heeft immers nog niet beslist welke energiebronnen men zal aanspreken.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik wil in dit dossier voor een beetje tegenwind zorgen. Ik wil het hier niet hebben over het voorbeeld van Hasselt. Iedereen weet immers dat vooral Oost- en West-Vlaanderen in aanmerking komen voor het opwekken van windenergie. Hasselt scoort op dit vlak heel wat lager.

Windenergie is niet nieuw. Er zijn al heel wat ervaringen in het buitenland waaruit we kunnen leren. Ik wil ook de mythe ontcrachten van het groot aantal vogels dat sterft tussen de wieken van de windmolens. Er worden veel minder vogels gedood door toedoen van de windmolenwieken dan door hoogspanningsdraden. Naar aanleiding daarvan heb ik aan minister Stevaert een schriftelijke vraag gesteld over het aantal vogels dat door de molens wordt gedood. In Zeebrugge werkt men al 15 jaren met windmolens hoewel ze op een slechte locatie staan – in getijdengebied en op de kustlijn waar zich de vogeltrek situeert. Bij de inplanting van een windmolenpark is het belangrijk rekening te houden met de vogels. Behalve in de voornoemde gebieden zijn er echter weinig gebieden met negatieve invloeden op de vogelpopulatie.

Toen ik een aantal windmolenparken bezocht in Zeeland, was ik aangenaam verrast over de geluidsnormen van de molens. De decibelmeter gaf ongeveer 58 aan. Telkens een wagen of een vrachtwagen voorbijreed, week de meter uit.

Het derde element is de visuele hinder. Vooral windmolenparken zijn een duidelijk beeld in het landschap. De vraag blijft hoe en waar de windmolenparken worden ingeplant, en in hoeverre individuele windmolens een kans krijgen. Deze laatste kunnen een baken vormen in het landschap. Vroeger werden windmolens ook ingeplant op romantische plekjes.

Tot slot stel ik me de vraag in hoeverre men bedrijven op industrieterreinen zal kunnen promoten om zelf energie op te wekken met windmolens. In Zeeland heb ik voorbeelden gezien van industrieterreinen waar energie wordt opgewekt en van bedrijven die zelf energie opwekken door het gebruik van windmolens.

Mijn vraag aan de minister is hoe men zowel de windmolensparken als de individuele molens zal inplanten.

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mijn vraag gaat eigenlijk over de planologische voorwaarden, de vergunningsbevoegdheid en de criteria. Wat de vogels betreft, zijn er studies die aangeven dat per jaar slechts 5 vogels worden gedood door toedoen van windmolenwieken terwijl hoogspanningsdraden 1 miljoen en het verkeer zelfs 2 miljoen vogels de dood injagen.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : De gemeentebesturen krijgen nu reeds veel bouwaanvragen te verwerken met betrekking tot de plaatsing van windmolens. Vaak weten ze zelf niet of ze deze al dan niet moeten toekennen en voor welke locaties. De plaatsing van windmolens wordt gepromoot door Agalev terwijl er nog geen vergunningsmogelijkheden zijn uitgewerkt en nog geen inplantingsplaatsen zijn voorgesteld.

Uit de informatie van de studiedag van Arohm heb ik begrepen dat er momenteel een studie aan de gang is aan de universiteit van Gent. Daarbij moet worden uitgemaakt welke de beste inplantingsplaatsen zijn. Is dat inderdaad het geval en kunnen we die studie inkijken ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal me beperken tot de bevoegd-

Van Mechelen

heid ruimtelijke ordening wat niet betekent dat ik geen eigen ideeën heb over energie, energieopwekking en het streven van de Vlaamse regering naar groene energie. Er zijn tal van nieuwe procédés waaruit een nieuw soort vermogen kan worden opgewekt.

Onder het voorzitterschap van het kabinet van minister Stevaert, die bevoegd is voor Energie, wordt momenteel door een interdepartementale werkgroep een nota uitgewerkt over de ruimtelijke afweging en de randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines. In deze werkgroep zitten vertegenwoordigers van de afdelingen Ruimtelijke Planning, Monumenten en Landschappen, Milieuvergunningen, Natuur, Land, Aministratie en Natuurlijke Rijkdommen en Energie. De interdepartementale werkgroep is zodanig samengesteld dat een vrij pluriforme aanpak van de problematiek met oog voor de diverse aspecten kan worden gegarandeerd.

Deze nota gaat uit van een van de basisdoelstellingen van het RSV, namelijk het behoud en waar mogelijk het versterken van het buitengebied. Conform de gedeconcentreerde bundeling moeten windmolens in principe worden geconcentreerd in de stedelijke gebieden en in de kern van de buitengebieden. Verder moet de locatie voldoen aan de volgende ruimtelijke voorwaarden : de schaal van het project moet aansluiten bij de schaal en de opbouw van het landschap, en de omvang van het project mag de structuur en de essentiële functies van de randstedelijke gebieden of het buitengebied niet aantasten.

Deze ruimtelijke uitgangspunten worden als volgt geconcretiseerd voor grootschalige en kleinschalige windmolenparken. Ten eerste is het zowel vanuit windtechnisch als vanuit ruimtelijk oogpunt aangewezen de windrijkste locaties, die bovendien vanuit ruimtelijk oogpunt in aanmerking komen voor de opwekking van windenergie, zo optimaal mogelijk te benutten. Op basis van het windplan Vlaanderen zouden de gemeenten kunnen worden geselecteerd die in de eerste plaats in aanmerking komen voor grootschalige windenergieopwekking van 10 megawatt of meer. Deze gemeenten zouden windknooppunten kunnen worden genoemd. Ze bevinden zich in eerste instantie in de kuststreek en in het noorden van de provincies Oost- en West-Vlaanderen. Het Vlaams Gewest bakent in deze windknooppunten in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen de locaties af die in aanmerking

komen en die moeten worden gevrijwaard voor grootschalige windmolenparken.

De betrokken gemeenten worden uiteraard in het overleg rond de afbakening betrokken. De voorkeur gaat uit naar inplantingen die landschapsstructurend werken. De heer Coens heeft het daarnet zelf nog over de beklemtoning van een aanwezig lijnvormig landschapselement gehad. Ik maak zelf het onderscheid niet tussen sterke en zwakke landschapselementen. Ik zal uw bezorgdheid evenwel overmaken aan de mensen van de afdeling ruimtelijke planning.

Daarnaast zijn er ook gemeenten die op basis van het Windplan Vlaanderen niet als zeer windrijk kunnen worden beschouwd, maar waar zich toch de gelegenheid voordoet om er grootschalige windenergieopwekkingsprojecten van 10 megawatt of meer te ontwikkelen. Men noemt deze gemeenten specifieke windknooppunten. Voorbeelden van dergelijke opportuniteiten zijn markante reliëfverschillen. Men denkt hierbij in eerste instantie aan de provincie Limburg, waar een aantal mijnterrils in aanmerking zouden kunnen komen. Men denkt hierbij ook aan heuvelruggen, aan oude stortplaatsen of aan open winderige vlakten.

Locaties voor projecten van meer dan 10 megawatt worden door het Vlaams Gewest afgebakend. De betrokken provincie moet in overleg met de betrokken gemeenten locaties afbakenen in het provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen die in aanmerking komen voor windmolenparken met meer dan drie windmolens en minder dan 10 megawatt. Het Vlaams Gewest staat in voor het inplanten van grootschalige windparken met een vermogen van meer dan 10 megawatt. Dit zal gebeuren in knooppunten in de kuststreek en in het noorden van Oost- en West-Vlaanderen. Sommige specifieke windknooppunten wijken af van de voornoemde zone, maar kunnen omwille van specifieke geografische eigenheden toch worden ingeplant.

Op die plaatsen waar we windmolenparken met meer dan drie windmolens en minder dan 10 megawatt energievermogen willen bouwen, zouden we de bevoegdheid naar de provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen willen doorschuiven. Indien we vertrekken van het principe van de gedeconcentreerde bundeling, lijkt het me de beste werkwijze locaties aan te geven die vanuit ruimtelijk oogpunt voor de clustering van de individuele windmolens in aanmerking komen. Deze locaties zullen dan ook in die provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen worden afgebakend.

Van Mechelen

Wat de laatste vraag betreft, antwoord ik met het standpunt van mijn administratie. De voorkeur gaat vanuit ruimtelijk oogpunt uit naar de bundeling van individuele windmolens. Een verspreide inplanting en een versnippering van de open ruimte moet worden vermeden. De inplanting van individuele windmolens is bijgevolg vanuit een ruimtelijk oogpunt mogelijk indien die inplanting de aanzet vormt van eventuele grotere projecten. De inplanting moet dan onmiddellijk als een volledig project met een ruimtelijke afweging worden beschouwd.

De inplanting van een individuele windmolen in een ruimte waar deze molen een specifiek karakter zou hebben, kan na een ruimtelijke afweging worden overwogen. Voorbeelden hiervan hebben overigens onlangs in de pers gestaan. Het kan evenwel niet de bedoeling zijn om naast de kapelletjes nu ook heel het land vol windmolens te plaatsen.

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Ik dank de minister voor zijn antwoord. Die interdepartementale werkgroep is blijkbaar een permanente werkgroep, want die was zelfs ten tijde van mijn vraag van 18 november 1998 aan minister Stevaert reeds opgericht. Ik ben blij dat die werkgroep nog steeds voortwerkt.

Minister Dirk Van Mechelen : De recentste vergadering van die werkgroep vond op 20 januari jongstleden plaats.

De heer Joachim Coens : Ik ben blij dat er sprake is van een planologische aanpak. Het inplanten moet, afhankelijk van de categorie, in het structuurplan of op het provinciale niveau worden opgenomen.

Ik heb evenwel nog een kleine vraag over de bouwvergunningen. Dit staat tenslotte los van het planologisch gebeuren. Ik vraag me af of de finaliteit van die bouwvergunningen bij de lokale overheid of bij het Vlaams Gewest ligt.

Minister Dirk Van Mechelen : Het afleveren van de bouwvergunningen hangt nu in sommige gevallen samen met het verstrekken van de milieuvergunning, met bepaalde openbare onderzoeken en met bepaalde adviezen die moeten worden versprekt. Het lijkt me evenwel evident dat de gemachtigde ambtenaar de volle verantwoordelijkheid voor het afleveren van de bouwvergunning draagt. Dit zal ook in de toekomst zo blijven. Zeker voor de grote windmolens zal het Vlaams Gewest de volle verantwoordelijkheid op zich nemen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.51 uur.*
